

Huvudman

Uppsala kommun
utbildningsforvaltningen@ uppsala.se

Ärendet

Tillsyn av Ellen Fries gymnasium i Uppsala kommun.

Beslut

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Uppsala kommun en anmärkning avseende brister rörande utformning av åtgärdsprogram. Uppsala kommun ska senast den 30 november 2022 vidta de åtgärder som huvudmannen bedömer är nödvändiga för att avhjälpa påtalad brist. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beslutet om anmärkning får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser extra anpassningar och särskilt stöd, betygssättning, trygghet och studiero och åtgärder för att motverka kränkande behandling.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys läsåret våren 2022 inlett en tillsyn av Ellen Fries gymnasium i Uppsala kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Ellen Fries gymnasium följer gällande bestämmelser om extra anpassningar och särskilt stöd, betygssättning, trygghet och studiero samt åtgärder för att motverka kränkande behandling.

Skolinspektionen har som en del av utredningen genomfört verksamhetsbesök på skolenheten den 9, 10 och 24 mars 2022. Under besöksdagarna intervjuade Skolinspektionen elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn. I samband med verksamhetsbesöket genomfördes också ett antal lektionsobservationer. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat åtgärdsprogram och skolenhetens plan mot kränkande behandling och diskriminering 20210930-20220930. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Anmärkning

Uttömning av åtgärdsprogram

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har tagit del av fem aktuella åtgärdsprogram. Av tre av dessa åtgärdsprogram framgår det inte vem som är ansvarig för uppföljning respektive utvärdering av de åtgärder som anges i åtgärdsprogrammen. Det framgår dock av samtliga fem åtgärdsprogram när åtgärderna som anges i åtgärdsprogrammen ska följas upp och utvärderas. Även elevens behov av särskilt stöd och hur behovet ska tillgodoses framgår av de fem åtgärdsprogram som Skolinspektionen har tagit del av.

Av Skolinspektionens intervjuer med lärare och representanter för elevhälsan framkommer att åtgärderna som anges i åtgärdsprogram följs upp regelbundet och utvärderas. Vidare framkommer att på introduktionsprogrammen är det specialpedagogen som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen men att det inte är ett tydligt uttalat ansvar för specialpedagogen på de nationella programmen. Rektorn uppger i intervju att det är programrektorn och specialpedagogen som är ansvariga för uppföljning och utvärdering av åtgärderna som anges i åtgärdsprogrammen.

Rättslig reglering

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen (3 kap. 9 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att utformningen av åtgärdsprogram för elever på Ellen Fries gymnasium inte sker i överensstämmelse med författningarnas krav. Utredningen visar att det inte framgår, av samtliga åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av, vem som är ansvarig för uppföljning och utvärdering av åtgärderna som anges i åtgärdsprogrammen. Visserligen framgår det av åtgärdsprogrammen vem som är ansvarig för att genomföra de åtgärder som anges i åtgärdsprogrammen. Skolinspektionen bedömer dock att ansvaret för att genomföra åtgärderna som anges i åtgärdsprogrammen inte kan likställas med ansvaret för uppföljning och utvärdering av åtgärderna. Åtgärdsprogrammet ska vara ett verktyg för skolan i arbetet med att tillgodose elevernas behov av särskilt stöd. Åtgärdsprogrammen behöver därför innehålla information om när såväl uppföljning som utvärdering ska genomföras och vem som ansvarar för uppföljningen respektive utvärderingen.

Val av ingripande

Skolinspektionen får i stället för att meddela ett föreläggande tilldela en huvudman som står under dess tillsyn en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser av vad som gäller för verksamheten (26 kap. 11 § skollagen). Huvudmannen är då skyldig att inom viss tid åtgärda de brister som föranlett anmärkningen. Uppsala kommuns verksamhet vid Ellen Fries gymnasium uppfyller inte författningarnas krav vad gäller att det av ett åtgärdsprogram ska framgå vem som är ansvarig för uppföljning respektive utvärdering av åtgärderna som anges i åtgärdsprogrammen. Utredningen visar att det sker ett arbete med att följa upp och utvärdera åtgärderna i åtgärdsprogrammen men att det inte uttryckligen framgår av åtgärdsprogrammet vem som ansvarar för detta. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen bristen som mindre allvarlig och finner därför skäl att tilldela Ellen Fries gymnasium en anmärkning.

Områden utan konstaterade brister

Extra anpassningar

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av Skolinspektionens intervjuer med lärare och representanter för elevhälsan framkommer att elever som befaras inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås ges stöd i form av extra anpassningar. Till exempel ges stöd i form av digitala hjälpmedel såsom inläsningstjänst och talsyntes och elever får genomföra muntlig prov istället för skriftliga. Lärare uppger även att elevhälsan är delaktiga i arbetet med extra anpassningar.

Rättslig reglering

Om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt

prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller de kravnivåer som gäller, och inte annat följer av 3 kap 7 § skollagen, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövt (3 kap. 5 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av Skolinspektionens intervjuer med lärare, representanter för elevhälsan och rektorn framkommer att elever som befaras inte komma att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, trots att eleverna getts stöd i form av extra anpassningar, anmäls muntligt genom olika forum till programrektorn. Vidare framkommer att programrektorn har delegation från rektorn att starta en utredning av elevens behov av särskilt stöd och att sådana utredningar startas när en anmälan inkommer. Det framkommer även att vid en utredning av en elevs behov av särskilt stöd sker samråd med elevhälsan samt att rektorn fattar beslut om att utarbeta åtgärdsprogram eller att inte utarbeta åtgärdsprogram. Eleven och elevens vårdnadshavare ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Slutligen framkommer att eleven och elevens vårdnadshavare underrättas både muntligt och skriftligt om beslut om att utarbeta åtgärdsprogram eller att inte utarbeta åtgärdsprogram och hur det går till att överklaga till Skolväsendets överklagandenämnd.

Rättslig reglering

Om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller de kravnivåer som gäller, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 3 kap. 5 § skollagen, ska detta anmälas till rektorn. Det samma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövt (3 kap. 7 § skollagen).

Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas och åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Rektorn får inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan om beslutet innebär att särskilt stöd ska ges i form av distansundervisning och annan undervisning enligt 3 kap. 11 a § skollagen. Om en utredning enligt 3 kap. 7 § skollagen visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas (3 kap. 9 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Betygssättning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av Skolinspektionens intervjuer med lärare och elever framgår att lärarna bedömer elevernas kunskaper och förmågor i relation till kunskapskraven. Bedömningen genomförs löpande under kursen till exempel genom bedömningsuppgifter och utifrån vad eleverna presterar under lektionerna.

Rättslig reglering

Betyg ska bestämmas med hjälp av de kunskapskrav som har föreskrivits för en kurs (15 kap. 24 § skollagen). Vidare ska läraren vid betygssättningen utnyttja all tillgänglig information om elevens kunskaper i förhållande till de nationella kunskapskraven i varje kurs och allsidigt utvärdera varje elevs kunskaper (förordning [SKOLFS 2011:144] om läroplan för gymnasieskolan del 2.5 Bedömning och betyg).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Trygghet och studiero

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Ordningsregler på skolan och regler för arbetet och samvaron i elevgruppen

Av Skolinspektionens intervjuer med elever och lärare framkommer att lärare tillsammans med eleverna utvecklar regler för arbetet och samvaron i den egna gruppen och att det finns ordningsregler på skolan, till exempel att det är rökförbud på skolans område. Rektorn uppger i intervju att ordningsreglerna har beslutats av rektorn och att eleverna ges möjlighet att ge återkoppling på ordningsreglerna.

Disciplinära och andra särskilda åtgärder

Av utredningen framkommer att det finns elever som uppträder olämpligt. Rektorn uppger vid intervju att utredningar kring elevernas ordningsstörande beteende pågår och att åtgärder vidtas för att få eleverna att ändra sitt beteende samt att samtal sker med elevernas vårdnadshavare. Vidare framkommer att beslut om disciplinära åtgärder har fattats i enlighet med författningarnas krav, till exempel vid utvisning ur undervisningslokalen och vid avstängning av elever.

Rättslig reglering

Ordningsregler på skolan och regler för arbetet och samvaron i elevgruppen

Det ska finnas ordningsregler på skolan som rektorn beslutat om. Ordningsreglerna ska utarbetats under medverkan av eleverna och följas upp (5 kap. 5 § skollagen). Vidare ska läraren tillsammans med eleverna utveckla regler för arbetet och samvaron i den egna gruppen (förordning [SKOLFS 2010:37] om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet del 2.1 Normer och värden).

Disciplinära och andra särskilda åtgärder

Om en elev vid upprepade tillfällen stört ordningen eller uppträtt olämpligt eller om eleven gjort sig skyldig till en allvarigare förseelse ska rektorn se till att det startas en utredning där saken utreds. Samråd ska ske med elevens vårdnadshavare. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas (5 kap. 9 § skollagen). Vidare ska rektorn, med utgångspunkt i vad som framkommit vid en utredning enligt 5 kap. 9 § skollagen, se till att åtgärder genomförs för att få eleven att ändra sitt beteende (5 kap. 10 § skollagen).

Rektorn eller en lärare på gymnasieskolan får vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero eller för att komma till rätta med en elevs ordningsstörande uppträdande. Enligt de förutsättningar som anges i 7-8 §§, 11-13 §§ och 17-23 §§ skollagen får det beslutas om skriftlig varning, utvisning ur undervisningslokalen, kvarsittning, tillfällig omplacering, tillfällig placering vid en annan skolenhet, avstängning och omhändertagande av föremål. Sådana åtgärder får vidtas endast om de står i rimlig proportion till sitt syfte och övriga omständigheter (5 kap. 6 § skollagen).

Vidare ska en åtgärd, som vidtas för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero eller för att komma till rätta med en elevs ordningsstörande uppträdande, under vissa omständigheter dokumenteras skriftligt av den som genomfört åtgärden (5 kap. 24 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Åtgärder för att motverka kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Plan mot kränkande behandling

Skolinspektionen har tagit del av skolans plan mot kränkande behandling och diskriminering 20210930-20220930. Av planen framgår vilka åtgärder som ska genomföras under läsåret för att förebygga kränkande behandling av elever. Vidare framgår en redogörelse för och utvärdering av föregående läsårs åtgärder.

Av Skolinspektionens intervjuer med elever, lärare och representanter för elevhälsan framkommer att eleverna är delaktiga i arbetet med att upprätta, följa upp och se över skolans plan mot kränkande behandling. Detta sker bland annat genom att eleverna deltar i kartläggningar i form av elevenkäter och genom att identifiera otrygga platser på skolan.

Skyldighet att anmäla, utreda och vidta åtgärder mot kränkande behandling

Av Skolinspektionens intervjuer med lärare och rektorn framkommer att personal som får kännedom om att elever upplever att de utsatts för kränkande behandling anmäler det till rektorn genom olika forum. Huvudmannen får kännedom om anmälan via en digital anmälan som upprättas av läraren eller programrektorn. Vidare framkommer att en utredning om kränkande behandling genomförs när en sådan anmälan inkommer till rektorn och om det av den utredningen framkommer att en kränkning skett så vidtas olika åtgärder för att förhindra att en kränkning sker igen.

Rättslig reglering

Plan mot kränkande behandling

Huvudmannen ska varje år se till att det upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan (6 kap. 8 § skollagen). Vidare ska en sådan plan upprättas, följas upp och ses över under medverkan av eleverna vid den verksamhet som planen gäller för. Utformningen och omfattningen av elevernas deltagande ska anpassas efter deras ålder och mognad (2 § förordningen [2006:1083] om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling).

Skyldighet att anmäla, utreda och vidta åtgärder mot kränkande behandling

En personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn som i sin tur är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna

och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden (6 kap. 10 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet har fattats av utredare Erik Almqvist.

Utredare Sara Carlsson har varit föredragande i ärendet.

I ärendets slutliga handläggning har även utredare Charlotte Rudebeck medverkat.